

Mor el bisbe Pere Casaldàliga als 92 anys

► El religiós va fundar una missió claretiana al Brasil des d'on va lluitar per les desigualtats, els oprimits i els pobres ► Les veus de diferents sectors, polítics, religiosos i culturals, destaquen la vida d'un home que va donar veu universal als febles

ACN/DDG BARCELONA

El religiós i bisbe emèrit Pere Casaldàliga i Pla va morir ahir als 92 anys, segons van informar els responsables de les associacions Araguaia i ANSA. Casaldàliga, nascut el 1928 a Balsareny (Bages), residia al Brasil des del 1968, on va fundar una missió claretiana a l'estat de Mato Grosso i es va convertir en un dels màxims exponents de la Teologia de l'Alliberament i de la lluita per les desigualtats al Brasil fins al punt d'arribar a estar amenaçat de mort en més d'una ocasió.

L'any 2012, amb 84 anys, va haver de fugir de casa seva a São Félix de Araguaia per la seva lluita a favor dels indígenes. I l'any 2006 va rebre el Premi Internacional de Catalunya de mans de l'aleshores president, Pasqual Maragall. Les Exèquies seran avui a les tres de la tarda en directe per internet.

Les reaccons per la seva mort es van succeir al llarg de tot el dia d'ahir destacant la seva lluita pels pobres i els oprimits.

Pere Casaldàliga havia ingressat fa pocs dies en un hospital brasiler amb «greus problemes respiratoris», agreujats pel Parkinson que patia i la seva edat avançada. Finalment, el bisbe emèrit va traspassar a les 09.40 hores -hora local- d'ahir a Batatais, a l'estat de Sao Paulo. Una primera vetlla es va fer ahir al Centre Universitari de Batatais -dirigit pels missioners claretians- i està previst que avui

es facin obertes al públic en general i que seran retransmeses en directe via Internet.

La família ha agraït «que ha estat acompanyat i cuidat per la seva gent». «Amb la certesa que ell ja es troba a la 'Casa Pairal', recordem el seu bonic vers: Al final del camí em diran has viscut? has estimat? i jo, sense dir res, obriré el meu cor ple de noms». Tenen prevista la celebració d'un funeral a la parròquia de Balsareny.

Marxa el 1968 a Brasil

Pere Casaldàliga va néixer el febrer del 1928 a Balsareny. Va estudiar a la Gleba i a Vic, i va ingressar a l'ordre dels claretians. Ordenat sacerdot el 1952, va exercir diversos ministeris fins que el 1968 va acceptar de fundar una missió claretiana al Brasil, a São Félix do Araguaia, a Mato Grosso.

Consagrat bisbe el 1971, va ser encarregat de la Prelatura de Sao Félix do Araguaia, on va descobrir un poble oprimint pels latifundistes. Va començar una intensa defensa dels més febles en el si d'un sistema ple de desigualtats exorbitants.

Conegut com «dom Pedro», va ser una de les personalitats més representatives de l'Església dels Pobres al Brasil, a Amèrica Llatina i al món sencer. La fidelitat a la seva gent i als seus principis li van valer sovint l'enemistat de governants i poderosos. La dictadura militar va

El cardenal i arquebisbe de Barcelona el defineix com un «exemple d'home que va voler consagrar-se als pobres»

intentar expulsar-lo del país en cinc ocasions. La seva Prelatura va ser envaïda en operacions militars quatre vegades més. També va ser perseguit pels sectors conservadors de la Cúria Romana i de l'Església del Brasil i d'Amèrica Central.

Escriptor i poeta, va ser autor de desenes de llibres, discos i vídeos sempre amb el perfil de la Teologia de l'Alliberament.

El setembre del 2003, va posar a la disposició del Papa el seu càrrec i la seva renúncia va ser acceptada. El febrer del 2005 es va designar un nou bisbe, però Pere Casaldàliga va decidir continuar allà. El 2006, Casaldàliga es va convertir en el primer català en rebre el Premi Internacional Catalunya, que va rebre de mans del president Pasqual Maragall.

Les reaccions per la mort de

El religiós i bisbe emèrit Pere Casaldàliga. DIARI DE GIRONA

Casaldàliga es van anar succeint durant tot el dia d'ahir.

El president de la Generalitat, Quim Torra, recordava la vida del bisbe català com a «plena, compromesa i solidària» treballant per l'església dels més pobres. «La pau com a fruit de la injustícia, l'alliberament de les persones i els pobles oprimits», va apuntar Torra.

Dedicat als pobres i oprimits

El president del Parlament, Roger Torrent, va lloar la seva vida «d'esforç i lluita» per ajudar «els que més ho necessitaven» i lamentava

que ha mort «un gran home». El vicepresident del Govern, Pere Aragonès, també va lamentar la mort del bisbe i li va agrair que hagi dedicat la vida «a la llibertat dels més oprimits». «Molts ateus, si d'una església hem de ser, seria de la de Pere Casaldàliga», va dir.

Al món religiós el cardenal i arquebisbe de Barcelona, Joan Josep Omella, el va considerar un «exemple d'home que va voler consagrar-se als pobres».

Els Claretians de Catalunya van destacar la seva «defensa dels més febles i la denúncia de les injustícies de caràcter social, ecològic i econòmic».

L'EVANGELI DEL BISBE CASALDÀLIGA

CATALUNYA

Enric Tubert Pagès

CAPELLÀ/PROFESSOR DE L'ISCR GIRONA

No tenir res. No portar res. No poder res. No demanar res. I, de passada, no matar res; no callar res. L'Evangelí només, com una faca afilada...» (Pere Casaldàliga)

Era el llunyà juliol de 1991, quan des de «ustícia i Pau de Blanes, fent campanya a favor del Premi Nobel de la pau pel bisbe Pere Casaldàliga, vaig visitar-lo, amb tres companys més, portant-li la solidaritat de molta gent, entre altres del mateix bisbe de Girona. Erem els primers gironins que visitàvem aquest bisbe emblemàtic i transgressor, català universal, poeta i profeta al

cor del Brasil. Certament que ara no és fàcil traslladar al paper l'experiència d'aquells dies xafogosos, inoblidables, compartint com uns observadors privilegiats, l'Assamblèia do Povo a São Félix do Araguaia, un món perdut de gairebé 150.000 km² (unes cinc vegades Catalunya) al bell mig de l'immens Brasil (17 vegades l'Estat espanyol) on Casaldà-

«Dom Pedro, com li deien al Brasil, ha trencat els esquemes i protocols, i tot caràcter jeràrquic que l'allunyés del poble»

liga ha treballat de missioner i bisbe més de cinquanta anys, i on ha mort amb la mateixa fidelitat amb què ha viscut.

Dom Pedro, com li deien al Brasil, ha trencat, al llarg de la seva vida, tots els esquemes i protocols, i tot caràcter jeràrquic que l'allunyés del poble. El seu únic lloc teològic i poètic convincent ha estat la vida, la lluita, i els sofriments del seu estimat Matto Grosso. La veu esquinçada, el temperament apassionat, santament aïrat per la causa de l'Evangelí el feien sentir amb paraules seves «necessàriament polític, evangèlicament revolucionari», expressions impossibles pel nostre centrat primer món.

Com a poeta no es limitava a cantar la bellesa de l'Araguaia sinó que la seva paraula poètica esdevenia també política, com la seva mateixa pastoral. La teologia de l'alliberament feta vida, feta praxi. Em va impressionar del bisbe Pere la seva transparència i fragilitat («descalç», el va definir en l'excel·lent biografia **Francesc Escrivano**, que vaig tenir l'honor de presentar-la amb ell a Banyoles). Sempre donava

la sensació que es trobava despullat davant dels seus. Es notava que havia pres partit per no pertànyer-se a si mateix.

I no pel seu aspecte prim (que ho estava molt!) sinó per la seva pobresa, per la seva llibertat o alliberació davant les coses materials que envolten la vida dels bisbes i que acaben per prendre'ls la llibertat d'acció i l'accés als pobres i allunyats.

Casaldàliga va fer l'opció de despullament i es va convertir en un home decididament desequilibrat, flac, amb la rialla permanent, malgrat que sovint hi amagava el rostre del dolor i la injustícia del seu estimats *posseiros* (camperols sense terra) víctimes del latifundi, o dels indis castigats per les salvatjades d'una pretesa cultura civilitzada.

Fa anys havia poetitzat, enmig d'un clima de persecució i mort, que li agradaria morir dempeus com els arbres i també que les seves causes valien més que la seva vida. Ha tingut la sort de viure en un altre món, un lloc on el temps i l'espai tenen un altre sentit, on la vida i la mort tenen un altre valor. La mare natura, però, ha vol-

gut que morís vell, malalt, en la més absoluta pobresa a prop de les aigües del seu Araguaia, testimoni d'una Església compromesa amb el poble, a voltes incompresa per la gran Església i que ell mateix somniava només vestida d'Evangelí i sandàlies.

Tots els somnis sobre el somni de Jesús de Natzaret s'han fet vida en la senzillesa i radicalitat d'aquest «home petit i d'esperit gran», com el va definir l'aleshores vigilant de l'ortodòxia cardenal Ratzinger en la seva visita a Roma.

La seva veu -ni que fos esquinçada- i sobretot el seu testimoni a favor de la mundialització de la solidaritat, de l'ecumenisme i de la fraternitat universal s'han vist massa sovint ofegades pels pragmatismes i els fonamentalismes dels mercats i de les religions. Molts ciutadans ens hem sentit orgullosos d'aquest català universal. Molts cristians l'hem tingut per un testimoni exemplar. Molts membres de l'Església ens sentim petits i mediocres davant aquest bisbe que ha trencat motllos per la causa de l'Evangelí.